

Průvodce bakalářským studiem na Katedře německého jazyka a literatury PdF MU

Obsah

1. Úvod	1
2. Cíle studia německého jazyka na Pedagogické fakultě MU	1
3. Plán studia – výběr předmětů	2
a. Obecné informace k předmětům a jejich výběru	2
b. Jak číst katalog předmětů	3
c. Rozdělení předmětů na semestry – 1. semestr jako příklad	6
4. Sestavení rozvrhu	6
5. Jak správně studovat	7
6. Důležité odkazy	8

1. Úvod

Cílem tohoto průvodce je usnadnit Vám administrativní i obsahovou cestu studiem. Zaměříme se přitom na dvě oblasti: 1) jak vybírat předměty, aby byly v souladu s Vašimi osobními zájmy a zároveň odpovídaly Vašemu stupni pokročilosti v němčině; 2) jak přistupovat ke studiu s cílem osvojit si znalosti a dovednosti vysokoškolsky vzdělaného člověka.

Vysokoškolské studium je do značné míry samostudium, kde si student na základě přednášek, ale i vlastní četby, diskuzí, případně zkušeností ze země cílového jazyka (u nás němčiny) a pokusů zformulovat vlastní myšlenky postupně vytváří představu o obsahu studovaného oboru. **Výuku samotnou chápejte spíše jako inspiraci a podnět k dalšímu studiu, jako orientační body v džungli vědy.**

Můžeme zde jen naznačit obecné problémy. Podrobnější informace ke konkrétním předmětům (cílová skupina, náročnost předmětů, obsah, ukončení) najdete zejména v sylabech jednotlivých předmětů v Informačním systému (IS). Vřele Vám doporučujeme, abyste katalog v ISu četli opravdu pozorně. S výběrem předmětů Vám rád pomůže kdokoliv z členů katedry. Obráťte se na vyučující konkrétního předmětu, pokud Vám není jasný obsah nebo náročnost předmětu, o který máte zájem. Se zápisem a dalšími administrativními kroky (kdy a jak se kontrolují výsledky studia, do kdy musíte uzavřít předměty, abyste postoupili do dalšího semestru apod.) Vám poradí příslušná referentka na studijním oddělení.

2. Cíle studia německého jazyka na Pedagogické fakultě MU

Řečeno stručně: naučit se dobře německy je jistě jedním z cílů studia na Katedře německého jazyka a literatury, ale ne cílem hlavním. Němčina je prostředek, ne cíl studia. Prostředek k tomu, aby ze studentů a studentek vyrostly vysokoškolsky vzdělané osobnosti, které se orientují v určitém oboru, umějí pracovat s texty a s informacemi a jsou schopny zaujmout

fundovaný, aktivní a moderní postoj ke světu, ve kterém žijeme. Tento postoj by měl u absolventů Pedagogické fakulty být co nejkvalitivnější hlavně v otázkách vzdělávání.

To neznamená, že se u nás nebudete učit „jazyk“. Hlavně na začátku studia se mu budete věnovat velmi intenzivně. Mějte však vždy na mysli to, že dobrého absolventa VŠ studia němčiny ani dobrého učitele němčiny nezdobí primárně to, že „umí dobře německy“. To umí kdekdo. Dobrý učitel němčiny hlavně umí dobře motivovat své žáky k učení, dobrý absolvent vysoké školy skutečně rozumí svému oboru, což neznamená jen, že o něm „hodně ví“, ale hlavně to, že své znalosti a dovednosti dokáže přetavit v nápaditou výuku, přirozeně znějící překlady nebo názorná vysvětlení jazykových jevů.

3. Plán studia – výběr předmětů

a. Obecné informace k předmětům a jejich výběru

Studium na Katedře německého jazyka a literatury je organizováno mnohem volněji, než je zvykem na středních školách nebo na většině ostatních kateder Pedagogické fakulty. Znamená to pro Vás na jedné straně nutnost zamyslet se nad výběrem předmětů a převzít za tento výběr zodpovědnost. Na druhé straně Vám ale volnější organizace studia dává možnost intenzivně se rozvíjet v tom směru studia, který považujete za důležitý.

Předměty na naší katedře nejsou pevně vázány na jednotlivé semestry, záleží tedy především na Vaší volbě a strategii, kdy se do kterého předmětu zapíšete. Návaznost je pevně daná jen u jazykových cvičení (JCV), která se číslují podle stoupající obtížnosti (B1+ až B2+, přičemž B1 a B2 jsou úrovně podle [Evropského referenčního rámce pro jazyky](#)). Pro povinné předměty existuje tzv. Doporučený průchod studiem, viz studijní katalog na stránce Pedagogické fakulty (<http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog>). Tento doporučený průchod navrhujeme, ale nevnucujeme. U ostatních předmětů závisí volba zcela na Vás.

Předměty se dělí – nezávisle na obsahovém zaměření – do tří typů. Představíme je nejprve stručně a následně obsáhleji, hlavně z hlediska strategií jejich výběru.

Povinné předměty:

Tyto předměty musíte někdy během studia absolvovat, přičemž není podstatné, v kterém semestru. Získáte v nich přehledové znalosti v daném oboru, které tvoří „obsahové jádro“ studia. Pozor: některé se vypisují každý semestr, a při neúspěchu je tedy nutné je absolvovat hned v dalším semestru, některé se vypisují naopak jen jednou za dva semestry.

Povinně volitelné předměty:

Tyto předměty Vám poskytují hlubší znalosti ve specializované oblasti oboru a rozšiřují přehled mimo rámec nezbytného minima. Musíte z nich absolvovat jen výběr, nikoliv všechny.

Volitelné předměty:

Volitelné předměty tvoří dodatečnou, nadstavbovou složku studia. Mají za cíl jednak obohacovat tematickou nabídku studijního programu, jednak poskytovat dodatečnou příležitost procvičit a upevnit látku vyučovanou v jiných předmětech.

Poněkud mimo těchto tří typů stojí **Jazyková cvičení**. Tvoří sice povinnou součást studia (tj. jsou povinnými předměty¹), ale jejich obsahem není odborná tematika. Jedná se o jazykové kurzy, ve kterých rozšiřujete jazykové dovednosti v němčině (další příležitost k procvičování jazyka poskytují některé volitelné předměty, které se zaměřují např. na poslech, slovní zásobu apod.)

b. Jak číst katalog předmětů

Katalog předmětů najdete na fakultních stránkách pod odkazem Studium → Bc. a Mgr. studium → Studijní katalog. Tam pak zvolíte studijní program a obor, do kterého jste se zapsali (např. Prezenční studium bakalářské programy → Pedagogické asistentství německého jazyka a literatury pro ZŠ). Katalog se pak dělí na semestry (podzimní a jarní) a v rámci nich na vypisované předměty a) povinné, b) povinně volitelné a c) volitelné.

i. Povinné předměty

V katalogu svého studijního programu (např. bakalářský prezenční dvouoborový) najdete doporučené uspořádání povinných předmětů do jednotlivých semestrů (Doporučený průchod studiem). Toto doporučení je však pouze a jen doporučením. I povinné předměty můžete absolvovat rychleji, pomaleji, v jiném pořadí atd. Není to spojeno s žádnými organizačními potížemi. (V úvahu musíte vzít jen fakt, že poslední semestr studia, který budete chtít zakončit státní závěrečnou zkouškou, je výrazně zkrácen).

Povinné předměty se obvykle učí ve formě klasické přednášky. Obvykle končí zkouškou, kde musíte prokázat jak teoretické znalosti, tak i schopnost tyto znalosti prakticky aplikovat. Zejména v jazykovědných předmětech se to týká např. schopnosti prakticky zacházet s materiálem (např. tvořit správné formy jistého slova), která neplyne automaticky ze zvládnutí teoretické látky – obvykle je nutné dodatečné cvičení. Právě proto se k mnoha povinným přednáškám nabízejí volitelná cvičení. Na doprovodná cvičení k povinným předmětům se upozorňuje v popisu předmětu, který najdete ve studijním katalogu.

ii. Povinně volitelné předměty

Výběr povinně volitelných předmětů je složitější než výběr povinných předmětů, protože neexistuje obecně platné doporučení pro jejich zařazení do semestrů. Není možné a ani vhodné absolvovat všechny povinně volitelné předměty, musíte si z nich podle vlastních zájmů vybrat jen několik. Tímto máte možnost určit si individuální profil studia, zaměřit se více např. na získávání učitelských dovedností nebo na studium některé roviny jazyka, např. slovní zásoby (lexikologie).

¹ Pokud jste už při nástupu do studia vybaveni potřebnými jazykovými dovednostmi a můžete to doložit mezinárodně uznávaným certifikátem (podle standardů Evropského referenčního rámce pro jazyky, např. ÖSD, Goethe-Zertifikat, DSD, telc atd.), je možné si nechat uznat splnění požadavků z jazykových cvičení bez absolvování tohoto předmětu: certifikát B2 v 1. ročníku, resp. certifikát C1 ve 2. a 3. ročníku. Obrat'te se případně už před začátkem semestru na příslušného vyučujícího.

Celý systém bakalářského studia na KNJ je vytvořen primárně se záměrem dát studentům možnost, aby se v rámci oboru mohli individuálně profilovat. Zkuste jí co nejvíce využít. Ujasněte si co možná nejdříve, co od studia němčiny čekáte.

Povinně volitelné předměty se dělí do čtyř tematických oblastí, které rozpoznáte mimo jiné i podle kódu předmětu:

NJ_G	jazykovědné předměty
NJ_L	literárněvědné předměty
NJ_K	kulturní studia
NJ_M	didaktické předměty, učení a vyučování němčiny jako cizího jazyka

Aby Vaše studium pokrylo všechny čtyři oblasti oboru „Německý jazyk a literatura“, jste ve výběru povinně volitelných předmětů vázáni určitými pravidly. Z každé oblasti musíte během studia získat určitý počet kreditů. Přesný počet kreditů se liší podle studijního programu, který studujete. Kromě kreditů vázaných na tematické oblasti G, L, K a M musíte z povinně volitelných předmětů v každém studijním programu získat ještě další kredity.

Ve **dvouoborovém studiu** vypadá rozložení povinného a nepovinného výběru předmětů takto:

4 kredity za předměty G, 4 kredity za předměty L, 2 kredity za předměty K, 2 kredity za předměty M, 4 kredity vybíráte volně z jakékoli z těchto kategorií (nebo jejich kombinací).   Součet: 16 kreditů z povinně volitelných předmětů.

V **jednooborovém studiu** vypadá rozložení povinného a nepovinného výběru předmětů takto:

6 kreditů za předměty G, 6 kreditů za předměty L, 4 kredity za předměty K, 4 kredity za předměty M, 28 kreditů vybíráte volně z jakékoli z těchto kategorií (nebo jejich kombinací).   Součet: 48 kreditů z povinně volitelných předmětů.

Ve většině případů je možné ukončit povinně volitelný předmět dvojím způsobem – buď kolokviem (k) anebo zápočtem (z). Kolokvium je spojeno s vyšší kreditovou hodnotou (2 kredity), vyžaduje od Vás ale více práce během semestru a (podle konkrétních požadavků vyučujícího) ve zkouškovém období. Typický požadavek na ukončení předmětu kolokviem je ústní prezentace zvoleného tématu na semináři a/nebo písemné vypracování seminární práce. Ukončení předmětu zápočtem (z) je méně náročné (musíte např. jen splnit úkoly během semestru jako např. četba povinných textů), přináší ale zároveň méně kreditů (1 kredit).

Způsob ukončení si musíte zvolit už při zápisu do předmětu. Změna během semestru možná není.

iii. Volitelné předměty

I z volitelných předmětů musíte během studia získat určitý počet kreditů: v jednooborovém studiu 17, ve dvouoborovém studiu 2 kredity. Kredity z volitelných předmětů však můžete získat i tak, že absolvujete více povinně volitelných předmětů, než předepisuje katalog Vašeho studijního programu. Povinně volitelné kredity „nad plán“ se Vám převedou do kreditů z volitelných předmětů.

Katedra německého jazyka a literatury nabízí nejrůznější volitelné předměty, od cvičení z fonetiky přes překladatelské kurzy až po studentské divadlo. Jejich skladba se navíc rok od roku mění. Některé volitelné předměty slouží k tomu, abyste si lépe procvičili látku prezentovanou v povinných předmětech. Pokud je určitý volitelný předmět propojený s povinným předmětem, upozorňuje se na tuto skutečnost v sylabu těchto předmětů v ISu.

iv. Seminární práce, semestrální práce

Katalog předmětů vypisovaných Katedrou německého jazyka a literatury obsahuje dva předměty, které jsou určeny pouze studujícím jednooborového bakalářského studia. Jde o předměty „NJ_S200 Semestrální práce“ a „NJ_S100 Studentská konference“. Oba předměty se vypisují každý semestr a patří do kategorie povinně volitelných předmětů.

Tyto předměty mají zásadní význam v koncepci jednooborového bakalářského studia: Umožňují totiž studujícím věnovat se do větší hloubky tématům, resp. disciplínám, na něž se chtějí specializovat; čili jedním slovem – umožňují studentům (odborně) se profilovat. Vyučující katedry si uvědomují (nejen časovou) náročnost takovéto profilace. Proto jsou také tyto kurzy, probíhající však převážně formou konzultací, vysoce kreditově ohodnoceny. To má motivovat studující jednooborového studia k tomu, aby kredity z povinně volitelných předmětů nezískávali jen na odborných seminářích, ale aby si troufli vybraná témata, která je na odborných seminářích zaujala, samostatně (pod vedením konzultantů) rozpracovat do větší hloubky písemně v rámci „Semestrální práce“ a aby svou práci odprezentovali a obhájili na „Studentské konferenci“.

Dalším, veskrze praktickým argumentem pro absolvování „Semestrální práce“ a „Studentské konference“ je to, že tyto předměty jsou ideální přípravou k bakalářské práci. Logická je i možnost vybudovat bakalářskou práci na půdorysu práce semestrální. (Poznámka na okraj: Není možná úplně nutné zapisovat si „Semestrální práci“ a „Studentskou konferenci“ v 1. ročníku bakalářského studia, i když ani od toho nechceme nikoho odrazovat. Jednoznačně však tyto předměty doporučujeme od 2. semestru).

Budete-li mít zájem o tyto předměty, oslovte prosím před nebo na začátku semestru vyučujícího, který se specializuje na disciplínu, do níž Vaše téma spadá. V počáteční fázi není samozřejmě nutné mít úplně jasnou představu o tématu, které budete zpracovávat – tu zkonkretizujete se spoluprací s vyučujícím. Z konzultací jistě vzejde např. i časový plán zpracovávání tématu, jeho vymezení, struktura práce, doporučení odborné literatury, z níž budete čerpat teoretické znalosti a také metoda zpracování.

Studentská konference pak probíhá formou prezentací výsledků semestrálních prací a jako diskuse mezi jednotlivými autory prací a zainteresovanými členy katedry. Dosavadní zkušenosti s touto konferencí ukazují, že jde o prostředí uvolněné a obohacující.

c. Rozdělení předmětů na semestry – 1. semestr jako příklad

Není třeba, ani žádoucí, abyste si naplánovali hned na začátku celý průběh svého studia. Nabídka předmětů (zejména povinně volitelných a volitelných) se průběžně mění a doplňuje, tak ani nemůžete dopředu přesně vědět, která témata se budou nabízet třeba za dva roky. Je ale důležité, abyste si každý semestr vybrali vhodný počet předmětů a tímto rovnoměrně rozdělili povinnosti na celou dobu studia.

V prezenčním dvouoborovém studiu se např. doporučuje absolvovat v podzimním semestru předměty za cca. 10–12 kreditů. To odpovídá přibližně:

- 2 povinným předmětům,
- 2 povinně volitelným předmětům,
- 1 volitelnému předmětu,
- a Jazykovým cvičením.

Samozřejmě může dojít k tomu, že v jednom semestru absolvujete víc předmětů, v dalším trochu méně předmětů, než se doporučuje.

Doporučení do prvního semestru:

Povinné předměty:

- Úvod do studia němčiny (NJ_AA10) – 2 kredity
- Úvod do analýzy literárního textu (NJ_L101) – 2 kredity
- Jazyková cvičení B1 - 1 (NJ_B101) – 2 kredity
- Gramatická cvičení (NJ_D201) – 1 kredit

Dva další, (povinně) volitelné předměty podle vlastního výběru, buď za 1 kredit (zápočet) nebo za dva kredity (kolokvium).

4. Sestavení rozvrhu

Cesta od obecné strategie průchodu studiem (viz bod 3.) k sestavení rozvrhu hodin má několik etap. Ve formě přehledné tabulky je naleznete na webu studijního oddělení fakulty pod odkazem „Harmonogram akademického roku“ (<http://www.ped.muni.cz/studium/harmonogram-akademickeho-roku>, resp. v ISu <http://is.muni.cz/predmety/obdobi>).

a. Registrace předmětů

První etapou je tzv. „registrace předmětů“, která probíhá pro podzimní semestry zpravidla od července a pro jarní semestry zpravidla od prosince. Registrací se rozumí výběr předmětů, které chcete navštěvovat v nadcházejícím semestru. Při registraci předmětu v ISu zjistíte, splňujete-li všechny podmínky pro zápis předmětu a budete-li si jej tedy moct skutečně zapsat. Pokud Vám registrační aplikace hlásí, že nemáte oprávnění zapsat se do zvoleného předmětu (z důvodu tzv. prerekvizity, tj. nutnosti absolvovat nějaký jiný kurz před zvoleným předmětem), můžete ve výjimečných případech požádat pomocí ISu o udělení výjimky k zapsání předmětu. Výjimku posuzují vyučující a garant předmětu.

b. Zápis předmětů

Druhou etapou na cestě k rozvrhu hodin je tzv. „zápis předmětů“, který probíhá pro podzimní semestr v srpnu a první polovině září a pro jarní semestr od konce prosince do poloviny února (tj. mezi koncem registrace a začátkem výuky). Rozvrh vyučovaných předmětů je zveřejňován vždy den nebo několik málo dní před začátkem zápisu.

Změny v zápisu předmětů lze provést ještě během prvních dvou týdnů výuky. Neodhlásíte-li se z předmětu v této době, budete jej již muset absolvovat, a to buď v semestru, kdy jste si jej zapsali poprvé, nebo v prvním následujícím semestru, kdy je tento předmět vypsán znovu (viz Studijní a zkušební řád MU).

c. Seminární skupiny

Třetím a posledním důležitým krokem na cestě k individuálnímu rozvrhu hodin pro daný semestr je tzv. „zápis do seminárních skupin“, který je logicky relevantní jen tehdy, má-li zvolený předmět dvě a více seminárních skupin. Těch je na KNJ většina. Zpravidla je aspoň jedna seminární skupina od pondělí do čtvrtka (pro prezenční studium) a jedna v pátek (pro kombinované studium). V zásadě musíte ctít formu studia, do které jste zapsáni, a zapsat se do seminární skupiny prezenčního, pokud studujete prezenčně, a kombinovaného, pokud studujete kombinovanou formou. (Vyučující má právo Vás přehlásit, pokud toto pravidlo nedodržíte.) Ve výjimečných případech se však s vyučujícím předmětu můžete domluvit i na zápisu do skupiny, kam formou studia nespadáte. Některé volitelné nebo povinně volitelné předměty se učí jen v pátek.

Zápis do seminárních skupin probíhá po celé období zápisu do předmětů plus dva týdny po začátku semestru. Vaším cílem zde samozřejmě bude zvolit si takovou seminární skupinu, která by nekolidovala se zvolenými seminárními skupinami ostatních Vašich předmětů. Ve výjimečných případech je možné požádat vyučující o navýšení kapacity seminární skupiny, toto rozhodnutí je však zcela na nich.

5. Jak správně studovat

a. Prezence na přednáškách, seminářích a cvičeních

Podle [Studijního a zkušebního řádu PdF MU](#) je nepovinná účast na všech přednáškách a veškeré výuce studujících kombinovaného studia. Prezenci na ostatních kurzech, resp. v ostatních seminárních skupinách si určují vyučující. Tato informace musí však být specifikována v anotaci všech předmětů v ISu, tj. např. „docházka povinná, povoleny tři

absence“ atd. Nejen z tohoto důvodu co nejdůrazněji doporučujeme pozorně prostudovat anotace předmětů v ISu, a to nejlépe předtím, že si je zapíšete.

b. Samostudium

Základním rysem univerzitního studia je to, že většina práce nutné k jeho zvládnutí probíhá mimo samotnou výuku. Výuka sama slouží převážně ke koordinaci znalostí, k získání základní orientace, která se dále prohlubuje samostudiem odborné literatury nebo jiných zdrojů, nebo např. k diskusi o tématech, která vyplývají ze (samostatné) četby. Často slýchaný povzdech „jak to, že to bylo v testu, když jsme to na přednášce nedělali“ tedy často svědčí o nepochopení principu univerzitního studia ze strany původce onoho povzdechu. Na druhé straně se ale v testu může objevit jen to, co lze vyčíst ze zdrojů doporučených nebo uložených vyučujícím k prostudování.

c. Konzultace s vyučujícími

Konzultace s vyučujícími je jedním ze základních principů studia na univerzitě. Naprosto nezbytný je aktivní a intenzivní kontakt mezi diplomandy (tj. studujícími, kteří píšou bakalářské nebo magisterské diplomové práce) a vedoucími jejich prací. Ale i obsahy „běžné“ výuky je dobré konzultovat minimálně v takové míře, aby nedocházelo k nedorozuměním mezi vyučujícími a studujícími např. ohledně kritérií hodnocení písemných (seminárních) prací nebo formátu zápočtových testů atd. Nutnost konzultací s vyučujícími vyplývá ze značné autonomie studujících, a to jak v rámci jednotlivých kurzů a jejich obsahů (viz předchozí bod „Samostudium“), tak i v rámci individuálního plánování studia (viz bod „Plán studia – Výběr předmětů“). Konzultační hodiny nejrychleji zjistíte, když se podíváte na Osobní stránku vyučujícího v ISu.

6. Důležité odkazy

- **Katalog předmětů:**

<http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog>

- **Pokyny ke psaní seminárních a semestrálních prací (kryjí se s pokyny ke psaní závěrečných prací):**

<http://www.ped.muni.cz/katedry-a-instituty/nemecky-jazyk-literatura/studium/zaverecne-prace>

https://is.muni.cz/auth/do/ped/VPAN/pokdek/Pokyn_dekana_zaverecne_prace.pdf

- **Studijní a zkušební řád PdF MU:**

<https://is.muni.cz/help/szr>

Doufáme, že Vám tento průvodce pomůže uchopit studium na Katedře německého jazyka a literatury podle Vašich představ. S dotazy a připomínkami se neváhejte obrátit na jakéhokoli člena katedry.

Vyučující KNJ